

Studieplan for videreutdanning i

Relasjonskompetanse og samarbeid med barn og familier i barnevernet

30 studiepoeng

Program Description for Continuing Education in

Relational competence and collaboration with children and families in child welfare

30 ECTS

Fakultet for sosialfag

Faculty of Social Studies

VID Oslo

Godkjent 15. februar 2018 av Utdanningsutvalget

Approved 15 February 2018 by The Education Committee

Innholdsfortegnelse

1. Presentasjon av studiet	1
2. Målgruppe og opptakskrav	2
3. Læringsutbytte	3
4. Arbeids- og undervisningsformer	4
5. Internasjonalisering	5
6. Vurderingsformer	5
7. Studiets oppbygning	6
8. Nøkkelinformasjon om studiet	6
Emnebeskrivelser	9
Emne 1: Kunnskapsgrunnlag om relasjoner og samarbeid i barnevernet	9
Emne 2: Utfordrende samarbeid og relasjoner i barnevernet	12

1. Presentasjon av studiet

1.1. Bakgrunn for studiet

Barnevernet har en sentral rolle i å sikre barns utvikling og ivareta barn som utsettes for omsorgssvikt. Barnevernets mandat innebærer at barnevernet har plikt til å handle ut i fra hva som vurderes som barnets beste. Barnevernsarbeid innebærer stor grad av kompleksitet, noe som av og til innebærer umiddelbar handling samtidig som avgjørende spørsmål krever grundige overveielser. Arbeidet kan i noen situasjoner innebære å handle på tvers av barn og foreldres ønsker, eller ivareta barns interesser fremfor foreldres. Å kommunisere og samarbeide der det ikke er sammenfallende interesser og vurderinger er krevende og utfordrende.

De siste årene har behovet for en økt satsing på kompetansen til de ansatte i barneverntjenesten vært i fokus. På mange områder er ny kunnskap tatt i bruk og de ansatte har økt sin kompetanse. Samtidig har flere tilsyn med barneverntjenestens arbeid avdekket alvorlige feil i arbeidet. Bakgrunnen for feilene er sammensatte. Det handler både om tjenestens rammebetingelser og manglende ressurser, ledelse, organisering og manglende kompetanse. Behovet for økt kompetanse henger i tillegg sammen med den planlagte overføringen av oppgaver til kommunene. Videreutdanningen inngår i regjeringens strategi for å øke kompetansen i det kommunale barnevernet. Studiet er et oppdrag og finansiert fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir).

Det er behov for flere typer kompetanse for å løse barnevernets sammensatte og komplekse oppgaver. Denne videreutdanningen på 30 studiepoeng retter seg mot å forstå og utvikle profesjonelle relasjoner til barn og familier og hvordan legge til rette for og gjennomføre samarbeid slik at de får den hjelp og bistand de er i behov av.

Et kunnskapsbasert barnevern innebærer at fagutøvelsen baserer seg på best mulig tilgjengelig vitenskapelig kunnskap sammen med utøverens erfaringer, kritiske og etiske vurderinger, barn og familiers preferanser og kontekstuelle hensyn. I utdanningen vil det bli arbeidet med hvordan relasjoner og samarbeid kan forstås i lys av ulike teoretiske bidrag og forskning. Studentene vil trene på forskjellige måter å utforske og etterspørre barn og familier og samarbeidspartneres perspektiv, erfaring og verdier. Samtidig vil studentene arbeide med å videreutvikle bevissthet om eget ståsted og refleksjon over eget bidrag i møte med barn og familier. Refleksjon over makt og hvordan makt kan brukes og misbrukes vil bli tematisert.

I studieplanene brukes i hovedsak begrepene barn og familier, med disse betegnelse inkluderer vi både barn, ungdom og ulike familiekonstellasjoner.

1.2 Studiets faglig profil

Studiet er orientert om hvordan ansatte i barnevernet kan styrke sin samarbeids- og relasjonskompetanse. Kompetanse handler både om kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Utdanningen vil tematisere kunnskap om relasjoner og samarbeid, arbeide med ferdigheter i relasjonsbygging og holdninger overfor barn og familier.

Familier og barn står ofte i svært krevende og vanskelige livssituasjoner som kan være knyttet til voldsutøvelse, bruk av rusmidler, dårlig psykisk helse, konflikter, ensomhet,

sykdom, fattigdom og utenforskap. I samarbeid med familier, barn og samarbeids-partnere vil den ansatte kunne oppleve situasjoner der hun eller han berøres og utfordres følelsesmessig. I utdannelsen vil studentene få mulighet til å reflektere over hvordan de berøres og hvordan dette spiller inn i samarbeidet med barn og familier.

Videreutdanningen vil ha et særlig fokus på ferdighetstrening og hvordan teori og forskning kan bidra til at barnevernsansatte kan videreutvikle sine ferdigheter og analytiske kompetanse i å møte krevende situasjoner. Studentene vil utforske hvilke verdier som kommer til uttrykk i barnevernets praksis. De ansatte i barnevernet besitter stor makt og i utdanningen tematiseres hvordan denne forvaltes. Studentene vil særlig arbeide med ferdigheter som innebærer å øke medvirkning og deltagelse i beslutninger om eget liv for barn og foreldre.

Til grunn for denne videreutdanningen ligger en forståelse av mennesker som grunnleggende relasjonelle og meningssøkende. Barns utvikling preges av forhold til omsorgsgivere og nære personer. Den relasjonelle forståelsen står i en humanistisk tradisjon der mennesket forstås som rasjonelt, sosialt og framtidsrettet. Mennesker foretar valg, men strukturelle forhold, kulturelle preferanser og ulike livsbetingelser legger samtidig rammer for de valgene som gjøres.

Barn og foreldre har verdi, er unike og må forstås på sine egne premisser. For å utforske den andres virkelighetsforståelse, kunnskap og erfaring er grunnleggende respekt, anerkjennelse og lydhørhet nødvendig. Etnisitet, kjønn, klasse, kulturelle og strukturelle forhold må også inngå i en analyse og forståelse av menneskelig samhandling. I utdanningen vil studentene bli presentert for grunnlagsteorier om menneskelige relasjoner og knytte disse til den praksis de utøver i barnevernet.

I utdanningen vektlegges det å videreutvikle og å oppøve studentenes bevissthet om ulike former for kunnskap og dens muligheter og begrensninger, og hvordan en kan arbeide med å videreutvikle egen kompetanse og legge til rette for et godt barnevernfaglig arbeid.

Studentene vil arbeide med kritisk å vurdere og analysere ulike perspektiver, metoder og modeller og hvilke implikasjoner de kan ha for analyse, tolkning og møte med barn og familier.

2. Målgruppe og opptakskrav

Videreutdanningen retter seg primært mot ansatte i det kommunale barnevernet, men kan også være aktuell for ansatte i andre deler av barnevernfeltet.

Opptakskrav er:

- 3- årig bachelorutdanning eller tilsvarende
- Arbeidstilknytning i barnevernet

De som er ansatt i den kommunale barneverntjenesten vil prioriteres ved opptak til studiet. Opptak og rangering skjer i henhold til forskrift 12. desember 2016 om opptak, studier, eksamen og grader ved VID vitenskapelige høgskole. Søkere som fyller kravene til opptak rangeres på grunnlag av vektet gjennomsnitt av alle eksamener som inngår i det faglige grunnlaget.

3. Læringsutbytte

Læringsutbyttebeskrivelsene er lagt på 2. syklus, masternivå, i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning.

Etter fullført studium skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper

Kandidaten

- Har inngående kunnskap om betydningen av relasjoner og samarbeid i barnevernfaglig arbeid
- Har utdypet kunnskap om hvordan utvikle gode samarbeidsrelasjoner med barn og familier og samarbeidspartnere i en barnevernkontekst
- Har et bredt kunnskapsgrunnlag for å analysere relasjoner og samarbeid i barnevernet
- Har inngående kunnskap om ulike perspektiver på barns utvikling og hvordan disse får betydning for relasjonsbygging med barn
- Har inngående kunnskaper om hvordan kommunisere og samarbeide med barn og familier i situasjoner preget av konflikt og kriser

Ferdigheter

Kandidaten

- Kan analysere og reflektere kritisk og selvstendig over muligheter og hindringer som har betydning for utvikling av relasjoner og samarbeid i barnevernet
- Kan anvende ulike perspektiv og metoder i samarbeid og er bevisst på ulikhet i makt og hindringer for et likeverdig samarbeid
- Kan systematisk og kritisk reflektere over egen forståelse og faglig tilnærming, handlingsmuligheter og begrensninger
- Kan kritisk anvende ulike kunnskapsbaserte tilnærminger som fremmer barn og familiers medvirkning, innflytelse og styring av eget liv
- Kan bruke et repertoar av ferdigheter i møte med barn som erfarer konflikter og kriser
- Kan på en systematisk og profesjonell måte gi informasjon, vise omsorg og forståelse for å opparbeide en tillitsfull relasjon til barn og familier

Generell kompetanse

- Kandidaten
- Kan anvende sine kunnskaper på en hensiktsmessig måte slik at barn og familier blir hørt og deltar i beslutninger som angår dem
- Kan formidle egne vurderinger av barnets omsorgssituasjon på en selvstendig måte som legger til rette for samarbeid og bygger på en forståelse for barnevernets mandat og maktposisjon
- Kan gjennomføre en kritisk analyse av eget arbeid med utgangspunkt i teori og forskning og formidle denne til både ansatte i barnevernet og samarbeidspartnere
- Kan bidra til nytenkning for å utvikle nye former for samarbeid med barn og familier
- Kan vurdere og bruke ulike typer av vitenskapelige kilder som grunnlag for arbeid i situasjoner preget av høy grad av kompleksitet

- Kan utøve kritisk refleksjon over egne holdninger, roller, følelser og utøve etisk dømmekraft i utfordrende situasjoner
- Kan ivareta seg selv i utfordrende samarbeidsrelasjoner

4. Arbeids- og undervisningsformer

Studiet har en praksisnær tilnærming med ferdighetstrening som bygger på studentenes erfaringer fra eget barnevernfaglig arbeid. Hvert emne vil ha tre samlinger á tre dager. Innholdet veksler mellom forelesninger, selvstudium, arbeidskrav, veiledning, ferdighetstrening, student- og lærerstyrte grupper med analyse av eksempler og refleksjon over egne utfordringer i det barnevernfaglige arbeidet. Denne kombinasjonen av arbeidsformer vil gi muligheter til personlig læring, utveksling av erfaringer og utvikling av faglig kompetanse. Ferdighetstrening vil foregå i mindre grupper.

I gruppene vil studentene gis mulighet til å trene på og videreutvikle sine ferdigheter i kommunikasjon og samarbeid med barn og familier. Dette vil enten skje gjennom at de arbeider med egne eksempler og får veiledning på disse, trener gjennom rollespill eller andre studentaktive læringsmetoder.

Arbeidsformene skal bidra til studentenes faglige- og personlige utvikling og økt refleksjonsnivå.

En samling vil kunne være organisert slik:

	Dag 1	Dag 2	Dag 3
Før lunsj - 3 timer	Undervisning/ Forelesning	Studentstyrte grupper	Undervisning/ forelesning
Etter lunsj - 3 timer	Ferdighetstrening i gruppe med veileder/lærer	Undervisning/ forelesning	Ferdighetstrening i gruppe med veileder/lærer

Utdanningen er et samlingsbasert deltidsstudium. For videreutdanningen på 30 studiepoeng er arbeidsomfanget til studentene 800 timer fordelt på et år.

Ferdigheter vil kunne bli mekaniske hvis de ikke er forankret i teoretisk kunnskap og øvelse, derfor vil ferdighetstrening, undervisning og pensum knyttes tett sammen. Studentene skal selv beskrive hvilke ferdigheter de konkret ønsker å øve på. Lærerne vil bistå studentene i å sette seg konkrete mål for ferdighetstreningen slik at studentene kan erfare utvikling og progresjon i sin læring.

Arbeidskravene som studentene skal gjennomføre mellom samlingene vil også knyttes tett til den praksisen de står i og hva de skal videreutvikle av forståelse og ferdigheter forankret i teoretisk kunnskap. Arbeidskravene vil ta utgangspunkt i studentenes erfaringer og kan for eksempel være at de tar opp filmer, lydopptak eller skriver logg etter samtaler. Samtaleloggene vil danne grunnlag for refleksjoner over hvordan de selv kommuniserer og forståelse av egen rolle i samtaler. I arbeidskravene vil studentene også trene på å

gjennomføre aktiviteter som kan bidra til å inkludere og samarbeide med barn og familier om beslutninger som angår dem.

Det gis ulike former for tilbakemelding underveis i studiet. Hvilke former for tilbakemelding som vil bli benyttet, går fram av de ulike undervisningsplanene.

For å kunne fremstille seg til eksamen i de enkelte emnene forutsettes deltakelse på emnet og gjennomføring av arbeidskrav som er fastlagt i det enkelte emne. Ved fravær over 25 % må det søkes om fritak fra tilstedeværelse. Tilstedeværelse ses emnevis.

Den første samlingen i andre semester vil foregå på hotell. Det legger grunnlag for å jobbe tettere sammen om studentens læring i en mer prosessuell tilnærming.

5. Internasjonalisering

Fakultet for sosialfag har flere partnerinstitusjoner og lang tradisjon for internasjonalt samarbeid både i utdanningssammenheng og gjennom forskningsnettverk. Disse erfaringene brukes inn i undervisning og bidrar til å gi studentene oppdatert kunnskap om relasjoner og samarbeid innenfor barnevernets arbeid. Studentene vil også undervises av gjestelærere og gjesteforskere ved fakultetet.

Globalisering og migrasjon har bidratt til at Norge er et multikulturelt samfunn der det ikke lengre er klare skiller mellom lokale og internasjonale spørsmål og problemstillinger. En stor andel av barn og familier i barnevernet har etnisk minoritetsbakgrunn. Både undervisning, læringsutbytter og pensum vil forholde seg til denne kompleksiteten og være en integrert del av utdanningen. Kultur og kulturalisering vil tematiseres og problematiseres, i likhet med strukturelle spørsmål knyttet til rettigheter, inkludering og utestenging.

Studiets pensum inneholder bidrag fra internasjonal forskning og fagutvikling om relasjoner og samarbeid innenfor barnevernets arbeid.

6. Vurderingsformer

Eksamener avholdes i henhold til forskrift 12. desember 2016 om opptak, studier, eksamen og grader ved VID vitenskapelige høyskole. Vurderingsformene gjengis under beskrivelsen av det enkelte emne. Det vektlegges at vurderingsformene bygger på studentenes arbeid i det enkelte emne. Det avlegges eksamen i hvert emne. En forutsetning for å kunne framstille seg til eksamen er at studenten har fått godkjent arbeidskrav knyttet til emnet.

I emne 1 er det muntlig eksamen som bygger på studentenes arbeidskrav gjennom semesteret og pensum.

I emne 2 er det en skriftlig individuell hjemmeeksamen som bygger på studentenes arbeidskrav gjennom studiet og pensum i kombinasjon med hjemmeeksamen.

Vurderingsuttrykket i de ulike emnene er gradert karakter A-E for bestått, F for ikke bestått. Det benyttes en intern og en ekstern sensor til sensurering av hver besvarelse.

7. Studiets oppbygning

1. studieår				
Emnekode	Emnenavn	Studiepoeng	Semester	O/V*
VRSB7000	Kunnskapsgrunnlag om relasjoner og samarbeid i barnevernet	15	Høst	O
VRSB7001	Utfordrende samarbeid og relasjoner i barnevernet	15	Vår	O
*O=obligatorisk emne, V=valgemne				

Videreutdanningen kan inngå som en del av master i sosialt arbeid ved VID. Den vil da inngå som 30 valgfrie studiepoeng og erstatte fordypningsemnene i masterprogrammet.

8. Nøkkelinformasjon om studiet

Navn på studieprogrammet: Relasjonskompetanse og samarbeid med barn og familier i barnevernet	Engelsk navn på studieprogrammet: Relational competence and collaboration with children and families in child welfare	
ISCED-kode:		
Studieprogramkode: RSB285020	Kvalifikasjonsnivå: 2. syklus (mastergrad)	
Antall studiepoeng: 30	Grad etter avsluttet studium:	
Undervisningsspråk: Norsk	Organisering av studiet: Deltid (50 % studiebelastning)	
Praksisstudier: Nei	Praksisomfang: 0	
Normert studietid: 1 år	Studieåret starter: Høst	Undervisningssted: Oslo

Målgruppe og opptakskrav

Videreutdanningen retter seg primært mot ansatte i det kommunale barnevernet, men kan også være aktuell for ansatte i andre deler av barnevernfeltet.

Opptakskrav er:

- 3- årig bachelorutdanning eller tilsvarende
- Arbeidstilknytning i barnevernet

Opptak og rangering skjer i henhold til forskrift 12. desember 2016 om opptak, studier, eksamen og grader ved VID vitenskapelige høyskole. Søkere som fyller kravene til opptak rangeres på grunnlag av vektet gjennomsnitt av alle eksamener som inngår i det faglige grunnlaget. De som er ansatt i den kommunale barneverntjenesten vil prioriteres ved opptak til studiet.

Beskrivelse av studieprogrammets innhold og profil

Denne videreutdanningen har fokus rettet mot å forstå og utvikle profesjonelle relasjoner til barn og familier og hvordan samarbeide slik at de får den hjelp og bistand de er i behov av. I utdanningen vil det bli arbeidet med hvordan relasjoner og samarbeid kan forstås i lys av ulike teoretiske bidrag og forskning. Studentene vil trene på ulike måter å utforske og etterspørre barn og familiers og samarbeidspartneres perspektiv, erfaring og verdier. Samtidig vil studentene arbeide med å videreutvikle bevissthet om eget ståsted og refleksjon over eget bidrag i møte med barn og foreldre. Refleksjon over makt og hvordan makt kan brukes og misbrukes vil bli tematisert.

Studiet er tett knyttet til den praksis som studentene står i. Gjennom studiet vil de bli gitt mulighet til å utvikle en større kompetanse for å forstå barna og familienes situasjon, men også hvordan de kan intervensere slik at barn og familier blir medvirkende og deltagende i samarbeidet. Ferdighetstrening og refleksjon over hvordan teori og forskning kan belyse og utvikle barnevernets praksis er sentralt. Den etiske dimensjonen av arbeidet vil også tematiseres og studentene vil få mulighet til å utvikle kompetanse til å ivareta seg selv i utfordrende relasjoner.

Læringsutbytte

Kunnskaper

Kandidaten

- Har inngående kunnskap om betydningen av relasjoner og samarbeid i barnevernfaglig arbeid
- Har utdypet kunnskap om hvordan utvikle gode samarbeidsrelasjoner med barn og familier og samarbeidspartnere i en barnevernkontekst
- Har et bredt kunnskapsgrunnlag for å analysere relasjoner og samarbeid i barnevernet
- Har inngående kunnskap om ulike perspektiver på barns utvikling og hvordan disse får betydning for relasjonsbygging med barn
- Har inngående kunnskaper om hvordan kommunisere og samarbeide med barn og familier i situasjoner preget av konflikt og kriser

Ferdigheter

Kandidaten

- Kan analysere og reflektere kritisk og selvstendig over muligheter og hindringer som har betydning for utvikling av relasjoner og samarbeid i barnevernet
- Kan anvende ulike perspektiv og metoder i samarbeid og er bevisst på ulikhet i makt og hindringer for et likeverdig samarbeid
- Kan systematisk og kritisk reflektere over egen forståelse og faglig tilnærming, handlingsmuligheter og begrensninger
- Kan kritisk anvende ulike kunnskapsbaserte tilnærminger som fremmer barn og familiers medvirkning, innflytelse og styring av eget liv
- Kan bruke et repertoar av ferdigheter i møte med barn som erfarer konflikter og kriser
- Kan på en systematisk og profesjonell måte gi informasjon, vise omsorg og forståelse for å opparbeide en tillitsfull relasjon til barn og familier

Generell kompetanse

Kandidaten

- Kan anvende sine kunnskaper på en hensiktsmessig måte slik at barn og familier blir hørt og deltar i beslutninger som angår dem
- Kan formidle egne vurderinger av barnets omsorgssituasjon på en selvstendig måte som legger til rette for samarbeid og bygger på en forståelse for barnevernets mandat og maktposisjon
- Kan gjennomføre en kritisk analyse av eget arbeid med utgangspunkt i teori og forskning og formidle denne til både ansatte i barnevernet og samarbeidspartnere
- Kan bidra til nytenkning for å utvikle nye former for samarbeid med barn og familier
- Kan vurdere og bruke ulike typer av vitenskapelige kilder som grunnlag for arbeid i situasjoner preget av høy grad av kompleksitet
- Kan utøve kritisk refleksjon over egne holdninger, roller, følelser og utøve etisk dømmekraft i utfordrende situasjoner
- Kan ivareta seg selv i utfordrende samarbeidsrelasjoner

Arbeids og yrkesmuligheter etter endt utdanning

Etter gjennomført studie vil studentene ha høyere kompetanse til å samarbeid med barn og familier i barnevernet. Utdanningen vil også gi relevant kompetanse for stillinger innen faglig ledelse, veiledning og utviklingsstillinger i barnevernet.

Videre studiemuligheter etter endt utdanning

Videreutdanningen kan inngå som en del av master i sosialt arbeid ved VID. Den vil da inngå som 30 valgfrie studiepoeng og erstatte fordypningseminene i masterprogrammet.

Emnebeskrivelser

Emne 1: Kunnskapsgrunnlag om relasjoner og samarbeid i barnevernet

Knowledge base: Relationships and collaboration in child welfare

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: VRSB7000 Antall studiepoeng: 15 Tilbys som enkeltemne: Nei Emnestatus: Obligatorisk emne	Undervisningsspråk: Norsk Undervisningssted: Oslo Undervisningstermin: Høst Obligatorisk undervisning: Ja	Praksisstudier: Nei
Studienivå: Høyere grad		Studentarbeidsomfang Undervisningsomfang: 55 timer inkludert seminar/veiledning Omfang studentstyrt arbeid: 345 timer Totalt antall studentarbeidstimer: 400 timer
Plassering i studieløpet Heltid: Ikke aktuelt Deltid: Ikke aktuelt Forkunnskapskrav: Ikke aktuelt		

Innhold

I dette emnet skal studentene arbeide med grunnlagsteoretiske perspektiver på samarbeid og relasjoner. De vil bli presentert for ulike teorier om menneskelig samhandling med særlig vekt på sosialkonstruksjonistiske teorier. Det innebærer at det fokuseres på hvordan barn og foreldre, relasjoner og samarbeid forstås og konstrueres. Barn og foreldres erfaringer og synspunkter inngår som et viktig grunnlag for barnevernets beslutninger. Imidlertid viser forskning at ikke alle opplever seg hørt og forstått. For å forstå den andre i en relasjon kreves en grunnleggende anerkjennelse og respekt for ikke å gjøre den andre til et objekt uten valgmuligheter og selvstendig verdi. I emnet vil studentene få trene på å utdype sine ferdigheter på å være i dialog og være åpne for barn og voksne som meningssøkende og relasjonelle. Samtidig får de mulighet til å reflektere inngående over makten de har som ansatte i barnevernet.

Kunnskap om nettverk og økologiske utviklingsmodeller har en grunnleggende plass i emnet. Disse perspektivene har en dynamisk forståelse av utvikling, som står i en systemisk tradisjon. Barnet og familien forstås i lys av sin kontekst, der nettverkets ressurser og støtte også kommer i fokus. Studentene blir presentert for og vil arbeide med å anvende teorier på et avansert nivå om barns utvikling, roller og identiteter som er relevante for barnevernets mandat for samarbeid og relasjonsbygging.

Kritisk grunnlagstenkning knyttet til hvilke teorier og kunnskap som barnevernets praksis hviler på har en viktig plass i dette emnet. Målet er at studentene får et mer bevisst forhold til hvilke verdier, perspektiver og teorier som ligger til grunn for den forståelsen de har i møte med barn og familier.

Etikk vil alltid være sentralt i barnevernets praksis og de ansatte vil stå overfor mange etiske dilemma og valg. Derfor vil den teoretiske kunnskapsdimensjonen som utdanningen bygger på også inneholde teorier om etikk, verdier og ansvar.

Det legges vekt på bevisstgjøring og utvikling av holdninger og kompetanse i å formulere faglige begrunnelser for egen praksis, noe som anses som grunnleggende for å kunne stå i relasjoner, samarbeid og gjennomføre en etisk forsvarlig praksis.

Hovedtemaer:

- Grunnlagsteoretiske forståelser av menneskelig samhandling, mennesket som relasjonelt og sosialt situert og sosialt konstruert
- Ulike perspektiv på barn og familier som har betydning for samspill
- Ferdigheter i å forstå og utvikle relasjoner – anerkjennelse, tilstedeværelse og makt
- Samtaler med barn og familier. Ulike typer samtaleferdigheter og dialogiske ferdigheter
- Perspektiver på og modeller for medvirkning
- Refleksivitet og selvrefleksjon. Bevissthet om egen rolle og makt og rådende diskurser
- Etikk og verdier i møte med barn og familier i barnevernet

Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper

Kandidaten

- Har inngående kunnskap om ulike perspektiver barns utvikling og hvordan disse får betydning for samarbeid med barn
- Har et repertoar av teorier og perspektiver på relasjoner og samarbeid i barnevernet

Ferdigheter

Kandidaten

- Har ferdigheter på avansert nivå i å samarbeide og samtale med barn og familier på måter som bidrar til medvirkning
- Kan begrunne sine faglige tilnærminger i barnevernsfaglig samarbeid
- Kan knytte relasjonelle intervensjoner til en kunnskapsteoretisk forståelse og verdier

Generell kompetanse

Kandidaten

- Har en kritisk og analytisk bevissthet om egen kunnskap om relasjoner og samarbeid
- Har inngående kunnskap om faglige tilnærminger i relasjonsarbeid og kan videreutvikle metoder og ferdigheter i egen praksis
- Kan kommunisere om og begrunne faglige vurderinger i et relasjonelt perspektiv
- Kan være selvrefleksiv og analytisk til egen forståelse, kunnskaper og ferdigheter

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesning
- Refleksjon over egen praksis, ulike øvelse og trening
- Ferdighetstrening i gruppe med lærer
- Arbeidskrav knyttet til egen praksis

Obligatoriske aktiviteter

- To skriftlige oppgaver
- Tilstedeværelse på undervisning (minimum 75%)

Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Muntlig individuell eksamen som bygger på skriftlige oppgaver og pensum	25 min	A-F	100/100

Utfyllende informasjon om eksamen/vurdering:

Dette er en muntlig eksamen som bygger på studentenes skriftlige arbeidskrav som de har levert i løpet av semesteret. Arbeidskravene knyttet til deres egen praksis i barnevernet. Muntlig eksamen bygger videre på arbeidskravene, der studentene gjør en analyse av egen praksis og ferdigheter med utgangspunkt i pensum.

Sentrale vurderingskriterier i eksamen er i hvor stor grad studenten kan begrunne praktisk handling med teori og reflektere over egen praksis.

Emne 2: Utfordrende samarbeid og relasjoner i barnevernet

Challenging collaboration and relationships in child welfare

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: VRSB7001 Antall studiepoeng: 15 Tilbys som enkeltemne: Nei Emnestatus: Obligatorisk emne	Undervisningsspråk: Norsk Undervisningssted: Oslo Undervisningstermin: Vår Obligatorisk undervisning: Ja	Praksisstudier: Nei
Studienivå: Høyere grad Plassering i studieløpet Heltid: Ikke aktuelt Deltid: Ikke aktuelt Forkunnskapskrav: Ikke aktuelt		Studentarbeidsomfang Undervisningsomfang: 55 timer inkludert seminar/veiledning Omfang studentstyrt arbeid: 345 timer Totalt antall studentarbeidstimer: 400 timer

Innhold

Dette emnet vil ha fokus på samarbeid der familier og barn lever under særlig vanskelige omsorgsbetingelser og familiens utfordringer er mange og sammensatte.

Vanskelige omsorgsbetingelser kan være knyttet til familiens sosioøkonomiske situasjon, fattigdom og utenforskap på arbeids- og boligmarked og i lokalsamfunnet. Flere av de barna som kommer i kontakt med barnevernet har erfaringer med vold og skadelig bruk av rusmidler. Foreldrenes omsorgskompetanse kan også være begrenset av årsaker som alvorlige psykiske lidelser, andre helseutfordringer eller funksjonsnedsettelse. Familier kan være i krise og ha et høyt konfliktnivå. Det å ha kontakt med barnevernet kan i seg selv for mange oppleves som en krise og bidra til konflikter. Familier med etnisk minoritetsbakgrunn er overrepresentert i barnevernet.

I emnet vil kunnskap om vanskelige livsbetingelser for omsorg og hvordan ulike måter å leve på har betydning for barns omsorgssituasjon analyseres og drøftes. Et interseksjonelt perspektiv som analyserer ulike faktorer som kan bidra til marginalisering og diskriminering som klasse, kjønn og etnisitet vil tematiseres.

I emnet vil studentene gis mulighet til å se kritisk på både egen forståelse og forståelsen som ligger til grunn for tjenestens diskurser om hva som er god omsorg og hvordan slike diskurser har betydning i møter mellom barnevernsarbeidere, barn og familier. Studentene vil få mulighet til å videreutvikle sine teoretiske kunnskaper og analytiske ferdigheter for både å forstå familiens situasjon og samspill mellom familier og ansatte i barneverntjenesten. Forståelse av kultur, språk og verdier vil inngå i en slik analyse.

Familier som opplever sammensatte og komplekse problemer opplever ofte stor avmakt i samfunnet og særlig i møte med barnevernet som har stor makt til å ta beslutninger som får betydning for deres liv. Ulike former for makt og avmakt vil tematiseres og knyttes til hvordan dette kommer til uttrykk i relasjoner mellom ansatte og barn og familier.

I emnet vil reaksjoner på kriser og konflikter behandles og studentene vil arbeide med hvordan møte mennesker i kriser og konflikter.

Studentene få mulighet til å arbeide med sine reaksjoner i møte med personer som påfører andre vold, utsetter andre for skade, truer, er aggressive eller på andre måter oppleves utfordrende å stå i en relasjon til. Utfordrende møter kan også være knyttet til samarbeid med personer som har et annet språk, en annen etnisk bakgrunn, andre verdier, holdninger, livssituasjon og forutsetninger for å gi omsorg enn en selv.

Relasjonsarbeidet i barnevernet krever stor grad av tålmodighet, sensitivitet og mot til å høre om hendelser som både rammer og ryster. Studentene vil arbeide med hvordan de kan forebygge at de blir utslitt, utbrent og opplever sekundærtraumatisering eller det som betegnes som «compassion fatigue».

Emnet vil bidra til at studentene vil kunne innhente ny kunnskap som kan informere og styrke deres kompetanse til å ivareta en faglig forsvarlig praksis. Det innebærer også å ha et perspektiv på familiens ressurser og mestring.

Hvordan samarbeid og relasjoner forstås kommer også til uttrykk i tekstene som skrives om barna og familiene i barnevernets arbeid. I videreutdanningen vil vi tematisere hvordan studentene kan forstå sine egne tekster i lys av rådende diskurser, maktforhold og etikk.

Hovedtemaer:

- Vanskelige omsorgsbetingelser og hvordan dette påvirker relasjoner og samarbeid
- Kriser og konflikter
- Hvordan bidra til å inkludere, samarbeide og skape gode relasjoner til marginaliserte og utsatte barn og familier
- Hvordan ulike former for makt påvirker samspill og relasjoner
- Dokumentasjon og skriftlige vurderinger av relasjoner og samarbeid
- Forebygging av utbrenthet, «compassion fatigue» og profesjonell selvivaretagelse i krevende relasjoner

Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper

Kandidaten

- Har inngående kunnskap om å samarbeide med familier som lever under vanskelige livsbetingelser
- Har kunnskap på et avansert nivå om sammenhenger mellom levekår, marginalisering og omsorgsbetingelser
- Har innsikt i perspektiver og arbeidsformer som til sammen utgjør et repertoar som kan anvendes i samhandling preget av stor kompleksitet
- Har et repertoar av kunnskap om hvordan skape trygghet, tillit og medvirkning i komplekse situasjoner og samhandlingsprosesser med barn og familier og samarbeidspartnere
- Har kunnskap på et avansert nivå om hvordan kriser og akutte hendelser kan påvirke barn og familier og innsikt i hvordan barnevernet kan samarbeide med dem i slike situasjoner

Ferdigheter

Kandidaten

- Kan anvende ulike kunnskapsbaserte perspektiv for å ivareta en faglig forsvarlig praksis ved intervensjoner i familier i komplekse situasjoner
- Kan være anerkjennende og sensitiv i møte med personer som står i stigmatiserende og marginaliserte livssituasjon

- Kan utøve og begrunne, skriftlig og muntlig, faglig og etisk forsvarlig handling i samarbeidsrelasjoner preget av stor maktulikhet og kompleksitet
- Kan begrunne sin faglige tilnærming i samarbeide med barn og familier som opplever akutte hendelser og kriser

Generell kompetanse

Kandidaten

- Kan analysere og drøfte utfordringer og muligheter knyttet samarbeid med barn og familier som er i en vanskelig livssituasjon
- Kan analysere, vurdere og drøfte ulike perspektiver knyttet til etikk, makt, diskriminering og marginalisering og hvordan dette får betydning for samarbeid og i relasjoner
- Kan anvende ulike kunnskapsbaserte tilnærminger som fremmer barn og familiers medvirkning, innflytelse hvor det er konflikter og kriser
- Kan reflektere over egne holdninger, rolle og følelser og ivareta seg selv i ulike utfordrende samarbeidsrelasjoner

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesning
- Refleksjon over egen praksis, ulike øvelse og trening
- Ferdighetstrening i gruppe med lærer
- Arbeidskrav knyttet til egen praksis

Obligatoriske aktiviteter

- Skriftlig oppgave
- Utkast til skriftlig oppgave
- Tilstedeværelse på undervisning (minimum 75%)

Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Skriftlig oppgave og skriftlig individuell hjemmeeksamen	10 dager	A-F	100/100

Utfyllende informasjon om eksamen/vurdering:

Den skriftlige oppgaven og hjemmeeksamen leveres samlet og det gis en samlet karakter. Den skriftlige oppgaven bygger videre på oppgaven som det er levert utkast til tidligere.